

שבוע אחרי הבחירות באמריקה: דפנה ברק שוחחה טלפונית עם קיטי דוקאקיס והיעץ היהודי של בוש

„באמת מתוק מצידך...“

על קיטי דוקאקיס מרכלים בארץ-האפשרויות שאיננה יודעת איך להפסיד. הפלאופלא! במדינה שבה סוגדים ממש להצ' לה, מספרים כיצד כמעט הת-מוטטה קיטי על הבימה בשעה שבעלה נכשל באחד שמירוציו. מי שהזכירו לה את התמונות המתע-דות רגע ראוי-למחיקה זה - ובאמריקה כמעט הכל מתועד! - סיפרה קיטי כיצד עברה על עצמה, כדי ללמוד איך להתמודד עם כי-שלו, ובעיקר - איך לפעול כדי שלא לחוות רגע נוסף שכזה. בכל זאת רצה הגורל, שאשוחח עם קיטי, אחרי כישלון נוסף. ביום החמישי ב-10.30 (שעון בוסטון) עדיין נמה קיטי את שני-תה. משהזדהית, התבקשתי לטל-פן „כשהיא תתעורר - בעוד שני-תיים. את יודעת מה? ליתר ביט-חון, טלפני ב-13.00“.

בשעה היעודה זינקה קיטי אל הטלפון וצעקה: „אוי, זה כל-כך, כל-כך מתוק מצידך שהתקשרת, אוי!“

איך המרגש אחרי הכישלון? השתגעת? על מה את מדברת! אנחנו, מיילק ואני, כליכך עיפיים: (השניים סיימו את המרוץ לבית-הלבן במאראתון בן 48 שעות של מסע-בחירות ברחבי ארצות-הברית ללא שינה). כליכך עסוקים: אני מנסה להתי-אושש, להשלים שעות-שינה. היו לי חודשים כליכך עמוסים - כל הסיסות, הנאומים, סרריוזים, הקצב המהיר...

את כבר חושבת קדימה? כשבוע הקרוב מיילק ואני נהיה כל-כך עמוסים שאני לא חושבת שיהיה לנו זמן לכך. אני זוקקה מנחמה. הייתי רוצה לבקר בישראל. אני מתכוונת לעשות זאת אחרי שאתאושש. כשנפגשו לפני שלושה חר-דשים. אז היית בטוחה שבעת-תהיי הגברת הראשונה של אר-צות-הברית.

כמו שנכתח כמו עיניך, עברתי מאוד קשה... באמת מתוק מצידך ש-טילפנת.

מיילק - למי שלא זוכר, הבעל של קיטי - שב לנישכת מושל מדינת מסאצ'וסטס ביום השישי בבוקר. חזרה לשיגרה.

„אין מה לדאוג!“

ב לשון גנאי כינו אותו בתיק-שורת „היהודי של ג'ורג' בוש“. ג'ק שטיין, ממנהיגי יהדות אר-צות-הברית, נמנה על המקורבים ביותר לנשיא-הנבחר. השבוע נזכרתי איך אמר לי ב-שטטות, אחרי ראיונות עם ג'סי ג'קסון, מרי קומו וקיטי דוקא-קיס: „יופי, עכשיו, אחרי שסיימת

קיטי דוקאקיס הייתי רוצה לבקר בישראל...

אחרונות — נדמה לי שזה היה כחודש מאי — התכנסנו כמה מנהיגים יהודיים, כביתו של בוש. היו שם גורדון (גורדי) זקס, מקס פישר ואני. הודענו לו אז שנתמוך בו במערכת-הבחירות. התחלנו לתכנן תוכנית-עבודה מפור-טת.

אני אישית נסעתי ברחבי המדינה. זה כלל הכנת חוברת עם תצלומים, שתיעדו את ביקורו של בוש בירושלים לפני שנתיים, ביד ושם.

● ואחרי כל זאת, אתה בור-דאי מצפה לתמורה כלשהי. בוש דיבר איתך על משהו ספי-ציפי?

טוב, עדיין מוקדם מדי. אפילו לא עבר שבוע מאז שהוא זכה. אמנם שר-חחתי עימו לפני כמה שעות, אבל השאלה עדיין מוקדמת, מדי מוקדמת.

● בכל זאת... טוב, אנו מעורבים בצוות-ההעברה. זהו הצוות האמרי-להעברת השילטון מרגן לבוש. הצוות אחראי לאיוש מישי-רות, לעיצוב תוכנית עבור 100 הימים הראשונים בשילטון וכד'. בימים אלה אני ממליץ על אנשים למישרות שר-נות, אבל כרגע כולנו נמצאים בחופ-שיות. בוש נמצא בפלורידה, אני — בקונטיקט, כולם בחופש.

● במבט לאחור, מה היתה המיכשלה הגדולה ביותר שלך במכירת בוש ליהודים? אולי יהדותה של קיטי דוקאקיס?

נכון הוא שדוקאקיס הרגיש עובדה זאת שוב ושוב כפורומים המתאימים, אבל לגבוי זה לא היה רלוונטי, לא היווה מיכשלה. קיטי היא אשה מאוד נחמדה ומוכשרת. אגב, גם ברברה בוש היא אשה לבבית ומקסימה, אך אסור לשכוח שבעליהן הסידם שרצו לבית-הלבן.

● בכל אופן, הדאגנים התי-מודיים בישראל טוענים ש-לבוש אין מחויבות ריגשית כלפי ישראל, על אחת כמה ר-כמה שרה-החויף המיועד, גיימס בייקר.

נו באמת! אני זוכר את הדאגה והר-חרדה שהובעו בעת כניסתו של ג'ורג' שולץ לתפקיד שרה-חחץ — ממש אותן המילים: אני מכיר היטב את גיימס בייקר. עברתי עימו בבית-הלבן. בריוק כשם שכל הדאגנים טעו בקשר לשולץ, הם טועים בקשר לבוש ול-בייקר.

● הביטחון שלך נובע אולי גם מהבטחה שקיבלת מבוש, כאשר נרתמת לסיוע ל?

לא! לא ביקשנו — זקס, פישר ואני — שום ערבות או הבטחה מבוש, מפני שאנחנו יודעים את עמדותיו, אנחנו בטוחים בו. כשמכירים אדם 18 שנים... מוטב שמדאגנים ברחץ יתחילו לדאוג למה שקורה אצלכם. מכאן זה נראה הרבה יותר מראגי!

המצביעים עבורו יהיה גבוה יותר. לא אכחיש זאת, אבל חייבים לקחת בחש-בון את העובדה שבמשך שנים על גבי שנים הצביעו היהודים עבור המועמ-דים הרמוקראטיים.

אני מעורר מהעובדה שהצעירים בין המצביעים היהודיים אינם מוש-פעים ממסורת זאת. זה התבטא בהצ-בעה הפעם, ויש להניח שיתבטא עוד יותר בעתיד.

● מה פירוש התואר שהוצי-מד לך, „האיש של בוש“? איך פועלת מערכת-היחסים ביני-כם?

אני מכיר את ג'ורג' בוש 18 שנים. מאז קשרנו ידידות עמוקה. כשעברתי כיועץ מיוחד בבית-הלבן, התקרבו זה לזה במיוחד. כשהתקרבו הבחירות ה-

לראינו את כל המפסדינים, בואי נדבר על בוש...“

בוש, צריך לציין, פיגר אז בהר-בה, על פי הסקרים, אחרי דוקא-קיס. חיורונו ואפרוריותו רק הוב-לוטו על רקע ססגוניותו של ג'קסון. מאז עברו שלושה חודשים. שב-תי לשוחח עם שטיין 48 שעות אח-רי הניצחון הסוחף של מיפלגתו, של מנהיגו, של עצמו.

אני מרגיש נהדר. רק לפני כמה שעות שוחחתי עם סגן-הנשיא, הנשיא הנבחר. הוא שוהה בפלורידה. הוא נש-מע נהדר...

● אם נזכר בשיחתנו האח-רונה בקיץ — כיצד קרה המי-הפך בדעת-הקהל האמריקאי?

קרו כמה דברים: ראשית — בוש נאם נאוים-הכתרה משכנע במיוחד ב-וועידת ניראורלינס.

הדבר השני היה, שרכים הבינו ש-דוקאקיס לא יוכל לפעול ללא התחש-בות בג'קסון. שני אלה יחד מייצגים רוח שמאלנית מדי לטעמו של הבוחר האמריקאי.

את בוודאי יודעת שדוקאקיס התי-נגד לכל יוזמה או התחזקות צבאית. אנשים התחילו לפחד שבתקופתו תהיה לנו „אמריקה חלשה יותר“. האמריק-אים התחילו להיזכר בממשלה הרמור-קראטית האחרונה שהיתה להם — ממשלתו של ג'ימי קארטר — ולא רצו בכל מיני זיכרונות אחרים.

● זה באשר לאמריקאים. אבל היהודים שביניהם, בכל זאת, העדיפו ברובם את דו-קאקיס.

על פי הסקרים, 35% מהיהודים הצ-ביעו עבור בוש. נכון שקיוותי שאחז

במדיוה

העם חור בסכר

איך הגיעו הכיפות לטכס ממלכתי לזכר הצניקן החילוני שתיעב את הדתיים?

הטלוויזיה הקרינה את הטכס. גדולי המדינה התייחדו עם יזכרו של הנשיא הראשון, חיים וייצמן. היה זה טכס ממלכתי לאישיות ממי-לכתית. אולם הטכס היה כולו דתי. כל ראשי המדינה חבשו כיפות. גם עוז וייצמן, אחיינו של חיים וייצמן. נאמר קדיש. נישאו רב-ריתפילה, כאילו הי-תה זאת אזכרה לאדמו"ר.

אולם חיים וייצמן, צניקן מפוכח מעין כמוהו, היה אתאיסט גמור. הוא סלד מן הדת, כשם שסלד ממנה יריבו הגדול, זאב ז'בוטינסקי, וכשם שסלדו ממנה מוריו, בנימין זאב הרצל ומכס נורדאו.

מים שחורים. אם כן, איך הפך טכס חילוני כאתר חילוני, לזכר נושא מישרה חילונית, לטכס דתי? איך זה הפך מובן מאליו?

בתשובה לשאלות אלה טמון סוד ההתרחשויות של השבוע. מה שהתחיל בטכסים כמו זה שניצמן ביד וייצמן הביא בהכרח למערכת פוליטית, שבה חולש מיעוט חרדי קטן על הרוב החי-לוני ורודה בו.

מי ששם בפעם הראשונה כיפה על ראשו בטכס ממלכתי-חילוני קרה את החור הראשון בסכר, שבערו פורצים עתה המים השחורים.

המעשלה המאניפולטור

פרס הציע לדתיים הצעה שאי-אפשר היה לסרב לה. אבנ-הם סירבו.

המאניפולטור הגדול נכשל שוב. עיר הרגע האחרון קיווה שימעון פרס שניתן להקים ממשלה בראשותו, על-ידי מאניפולציות עם העסקנים הר-תיים. הוא קיווה לשחד אותם בהצעות שאי-אפשר לסרב להן — עוד חוקים, עוד תקציבים, עוד תיקים. העיקרון: כל מה שהליכוד יכול, המערך יכול יותר.

מכאן הגיונית זה היה נכון. מכיוון שהמערך היה זקוק רק למיפלגה דתית אחת — ש"ס — הוא יכול היה לתת לה את אשר צריך היה הליכוד לפזר בין כמה מיפלגות דתיות. יתר על כן, כמה מן האישים הרתיים הכוללים, כמו הרב אלעזר שך, הם בעלי נטיות יוניות מובי-הקות. לפי ההגיון, ניתן היה להקים ממי-שלת מערד-דתיים.

אולם מן הרגע הראשון היה זה הלום באספמיה. לא היתה שום אפשרות כזאת. כי ההגיון של העסקנים אינו ההגיון של המציאות.

כמו האיית-אללה. המוני הד-תיים בארץ נוטים ימינה. במידה מסוימת זה נובע מוזיקה הדדית טיבעית בין קיצוניות רתית וקיצוניות לאומנית. הדת היהודית היא רת שיבטית, וסמלים לאומניים מת-חלפים בנקל עם סמלים דתיים.

החינוך הדתי בארץ, מאז ימי דויד בנגוריון, הופקר בידי מתנכים לאומיים, ודורו בוגרי החינוך הזה שונה מאוד מן הציבור הדתי שהיה פעם „בעל-הברית ההיסטורי“ של תנועת-העבודה. עולם שלם מפריד בין משה חיים שפירא המנוח ובין אנבר שאקי וחנן פורת.

את הרוח הזאת מבטאים היטב הרב עובדיה יוסף, לאומן חשוך, מראשי ש"ס, והרבי מלובאביץ, מנהיג חב"ד,

ג'ק שטיין (עם גולדה) קיטי לא היחה רלוונטית